

12. De openbare lagere school (’t Korhoen) en de buurt tegenover

De openbare lagere school aan het Verlengde Oosterdiep (bron; Jan Meinema).

Op 14-1-1932 wordt een nieuwe openbare lagere school in Bargercompasuum aan het Verlengde Oosterdiep oostzijde geopend. Het is de eerste ‘openluchtschool’ in de gemeente Emmen. Men is er dan ook zeer trots op. De zuidkant van het gebouw bestaat uit grote ramen, die bij goed weer opengezet kunnen worden en de leerlingen in de openlucht onderwijs krijgen. Wethouder Sibon van Onderwijs doet de officiële opening.

Het nieuwe gebouw is nodig omdat de oude O.L.S. I aan de Postweg nog op het bovenveen staat en bouwvalig is. Ook wil de vervener zijwijk 28 verder uitgegraven in de richting van de Runde. De schoollokalen staan hierbij in de weg. De school aan de Limietweg, O.L.S.II bestaat uit twee houten noodbarakken en door komst van de katholieke school in 1929 heeft deze school veel leerlingen verloren. Het gemeentebestuur besluit beide scholen samen te voegen tot één school, te bouwen aan het kanaal en op vaste ondergrond.

De eerste hoofdonderwijzer is J. van Brummelen, die met de school meeverhuist van de Postweg naar het Oosterdiep. Hij begint met 80 leerlingen, aldus de Emmer Courant.

Het aantal leerlingen daalt met de tijd. In 1973- onder het echtpaar Rie en Jan Meinema- is er een grote renovatie. In die tijd is het een tweemansschool en schommelt het aantal leerlingen rond de dertig.

“Een mooi aantal om alle kinderen voldoende aandacht te geven”, zei meester Meinema, “maar het moeten er ook niet minder worden”.

In 1982 wordt het 50-jarig bestaan van de school gevierd en krijgt de school de naam ’t Korhoen.

In augustus 1992 sluit de school in verband met te weinig leerlingen. Het gebouw wordt afgebroken en twee particuliere huizen worden op de plaats gebouwd.

Deze foto dateert van 1948. Het zijn ruim dertig kinderen- zo te zien de bovenbouw- die met leerkrachten en moeders een uitstapje maken.

Vlnr, boven; Harm Koops (woonde in woonboot, lag aan de westzijde kant tussen rk kerk en St. Josefwijk), Jitse Veeninga, Wolter Tabak, Ep Jeurig, Ab Smit (of Frits Gort), Meester Haanstra, Hinnie Zaan, Lineke de Vries (woonde elders maar ging met juffrouw Dik mee naar deze school), Janke Bos, Annie Bos, mw Zaan-Vos.

Tweede rij; ?, mw de Veen-Vos, juffrouw Dik-Herder, Tinie Luchjenbroers, Rikie Jeurig, Geertje Emmerink, Geesje Jeurig, Geert Ringewölle, Albert de Vries, Lude Lukkien, Grietje Oldersma, mw Knol, mw Emmerink-Vos, ?.

Onderste rij; Eppie Veeninga, Jannie de Veen, Trijn Lukkien, Marietje Zaan, ?, Broers Jan en Jampie Knol, Willie Habing, Sietske de Vries, Jans de Vries, Albert Bergsma, Anne Oost, Harmke de Vries en Sjoukje Oost (bron; Jans de Vries).

Kinderen uit Bargercompascuum-noord bezoeken tot 1952 de school bij de Springersbrug (O.L.S.III). Na de sluiting van deze school genieten zij openbaar onderwijs aan de openbare school (O.L.S. I) in het centrum van het dorp. Deze foto is van na 1952. Gezien de leeftijd van de kinderen kan de foto van 1957 zijn, het jaar dat de school zijn vijfentwintig jarig bestaan viert. De foto laat de deelnemers aan een schoolreisje zien.

Vlnr, Boven; mw Dina Oldenhuis-Gort, ?, ?, mw Wija Gort, mw Hennie de Vries-Horstman, ?, mw Kuipers, ?, Gerrit de Hoop, sr, Haan Ros.

Tweede rij; Hendrik de Vries (Tommy de Beer), mw de Vries-de Vries, ?, ?, ?, mw Femme Bos-Kluze, mw Emmerink-Vos, mw Annie Zaan-Vos, mw Trip-Vos.

Derde rij; hr Bosma, Trijntje Bruinsma, ?, Marietje Zaan, ?, ?, Jannie de Veen, Jan Knol, Geertje Emmerink, Jitse Veeninga, ?, ?, Meester Everts.

Vierde rij; Rudie Thole, Trijn de Vries, Anneke Bergsma, Jannie Ros, Sietske de Vries, Gerrit de Hoop, jr, ?, Jampie Knol, Henk Ros, Evert Bos, ?, Bennie Lippold, bakker Hendrik Schoo.

Vijfde rij; Albert Bergsma, ?, Margie Schoo, Rika Bos, ?, Lambert Ros, Dineke Schoo,

Onderste rij; Herman Ottens, ?, ?, Jans, Joop en Jans de Vries (zoon van Tommy), ?, ?, Annie Jeurig, mw Relia Ottens-Dokter, Derk Ottens

(bron; Albert Bergsma).

Het Verlengde Oosterdiep in 1952 met zicht op de Brug (foto; Pater Bernard van der Meer).

Deze hele bijzondere foto toont de weg en het kanaal in de buurt van de openbare lagere school. Het is 1952 en het Verlengde Oosterdiep oostzijde is nog de smalle drie meter klinkerstraat. In de verte zien we de Brug en de nog kleine kerktoren, die het jaar erop, 1953 zal worden vervangen.

Het huis rechts is de schoolmeesterswoning en de witte palen vormen de omheining om het schoolplein van de school, die net niet meer op de foto staat. Woont meester Haanstra nog in de meesterswoning of heeft meester Noback al intrek genomen in het huis?

Een eind verderop is het dak te zien van het huis, dat nu bewoond wordt door Willem Gustin. In die tijd woonde de meester Duivenvoorde in het huis of zelfs nog meester Kuis, beide van de katholieke school. Het volgend rood dakje is van het huis van Roef Hartmann, terwijl het hogere huis van meester Engelbertink nog net te zien is. Dan komt het huis van smid Behrendt.

De elektriciteitskabel gaat nog bovengronds, gedragen door zogenaamde A-palen.

Aan de rechterwolkant valt op een spoor van zand, het is alsof er net een kabel getrokken is of een buis gelegd. De grondwerkers hebben er ook een geel bord bijgeplaatst. Met welke mededeling?

Dichter naar de kant toe is het scheepsjagerspad te zien. Schepen werden voortgetrokken door een paard of door menselijke kracht. Vaak was het de vrouw (en kinderen) van de schipper, die het schip aan een lijn voorttrok. Het paard of de personen liepen dan over het scheepsjagerspad.

Aan de westzijdekant valt op de monding van wijk '29' met een vonder of al een wagenbrug. De weg is nog onverhard. De boerderij van Anne Meijer valt net buiten de foto terwijl boer Eiso Steenhuis nog moet gaan bouwen.

Links van de kerk staan allerlei huizen met lichtrode en donkere daken. Wie woonde in welk huis?

De buurt tegenover de school

Voor de Tweede Wereldoorlog is de buurt tegenover de school, dus het Verlengde Oosterdiep westzijde ten zuiden van de Brug nauwelijks bewoond. Bij de Brug staat de brugwachterwoning, gebouwd kort na 1920. Dan komt, schuin tegenover smid Behrendt het dubbele huis op nummer 75 met aan de zuidkant 'zietwieke 28' en een vonder.

Het dubbele huis met adres Verlengde Oosterdiep wz 75 (bron; Annemarie Schulte).

De vonder over zijwijk 28. Aan de andere kant van het kanaal rechts smid Behrendt. In het midden is mevrouw Gerdes, wie zijn de beide anderen? (bron; Sinie Gerdes-Hölscher).

Dit dubbele huis staat er niet meer. Aan de zuidkant woont Johan Herman Gerdes en echtgenote Sinie Hölscher. Oma Maria Adelheid Hölscher-Pranger, de vrouw van klompenmaker 'Aole' Berend Hölscher woont erbij in. Aan de noordkant woont 'grote' Willem Hölscher. Dit huis is afgebroken en Gerard Lippold bouwt op de plek nieuw. Oma de Groot woont lange tijd in een woninkje achter het huis.

Ruim honderd meter verderop op nummer 80 woont de familie Albert Bergsma. Het huis is van 1931.

Ruim tweehonderd meter verder naar het zuiden staat al voor 1928 – op nummer 83- het huisje, behorende bij de boerderij van Steenhuis. Hier woont de oudste zoon van klompenmaker 'Aole' Berend Hölscher; Johan Berend Hölscher met Maria Helena Bruins en hun kinderen. Berend heeft als bijnaam 'Smoeze Berend', is rechterhand van vervener Joost Steenhuis en scheepsmeter.

(links) Verlengde Oosterdiep wz 80 en (rechts) Verlengde Oosterdiep wz 83 (foto; eigen).

Berend Hölscher en Lena Bruins met vijf kinderen voor het huis op Verlengde Oosterdiep wz 83. Enige zoon (in het midden) is Bennie Hölscher, bekend geworden om zijn rattenvangen (bron; mw Sinie Gerdes-Hölscher).

Maria Gesina Bruns-Jasken, de moeder van Helena Bruins woonde een tijdlang bij het gezin van Berend Hölscher. Op de achtergrond staan bulten turf te wachten op transport. Het gebied ziet er onvoorstelbaar 'leeg' uit. (bron; familie Wübkes).